

LLIBRES

Jordi de Manuel ens provoca picors i reflexions

Lluís Lloret
BARCELONA

Jordi de Manuel (Barcelona, 1962) és doctor en biologia i la seva visió científica del món sovint treu el nas en les seves obres literàries. Autor amb un recorregut que comença a ser extens (disset novel·les, un centenar de relats i mitja dotzena de premis), barreja i reivindica els gèneres, sobretot ciència-ficció i negre, com ha fet a *Àcars*, que ara presenta, publicat per Obscura.

En un futur proper, l'àcar *Sarcoptes miocardis*, una espècie nova i letal que comença a parasitar els humans, ha obligat les autoritats a decretar mesures dràstiques. La gent ha d'abandonar casa seva i ha de viure al carrer per evitar el paràsit, que ha envaït la majoria de les llars. De Manuel planteja una mesura principal inversa a la que vam viure durant el confinament per la pandèmia de covid. La situació va ser real, però l'àcar inventat. Persort.

"Hi ha molts àcars que viuen amb nosaltres, als fol·licles pilosos de les pestanyes, als de la cara... També n'hi ha que ens poden provocar malalties, com ara la sarna, per exemple. El meu àcar de ficció, a més, és letal. Penetra al cos, arriba fins al cor i perfora el miocardi", detalla el novel·lista.

De Manuel comenta que es va inspirar durant el confinament, però va decidir capgirar-ho. "Vaig triar que ningú estigués a casa, tots al carrer. Durant la pandèmia, moltes persones vam viure una situació còmoda, amb prou

Jordi de Manuel mira cap a un futur proper en què a les ciutats s'ha de viure als parcs públics ■ ORIOL DURAN

metres quadrats a casa, amb prou menjar, sense perdre la feina, sense que ens infectés el virus... Què hauria passat si haguéssim hagut d'abandonar les cases i anar tots al carrer? *Àcars* es vertebra en aquesta pregunta."

L'obra està dividida en onze històries, interrelacionades, centrades en personatges diferents, com ara bombers, un matrimoni de la tercera edat, un pare amb dos fills petits... "Només tenia quatre o cinc personatges sobre els quals graviten molts episodis: el bomber, la família, la sensesostre i el seu gos... Els altres perso-

natges apareixen a cada narració i com que totes són intertextuals amb les altres *Àcars* es pot llegir com una novel·la", més que *es pot llegir*, és una novel·la, amb una estructura fragmentada, però clara i amb un fil conductor gruixut i ben trenat.

Supervivència urbana

Està ambientada a Barcelona, en especial al Poblenou, tot i que també hi surten zones de Collserola. La supervivència de la població a l'intempèrie, amb tota mena de restriccions i davant la incertesa, és la base argumental. I també la tasca dels bombers, en-

carregats de buidar pisos i cremar a les platges muntanyes de matalassos, mobles, roba, animals de companyia morts i llibres. Amb tot, hi ha unes quantes històries dins la història central.

El deteriorament de les relacions socials a mesura que passen els dies, els conflictes cada cop més violents, De Manuel els mostra amb una narrativa elegant, amarga i versemblant. "Els humans som capaços del millor, però també del pitjor. La literatura ha de fer que aflori la naturalesa humana, sempre. Mostrar com som."

Bona part de l'obra pas-

sa la nit de Sant Joan. "Podria haver triat un altre moment, però quan vaig imaginar la història faltava poc per al solstici d'estiu... i continuàvem confinats." I l'ambientació està centrada al Poblenou, tot i que també hi ha una excursió per Collserola. "És una història molt urbana, però hi ha un episodi més boscà, quan tres parelles joves, urbanites, fugen a Collserola escapant de l'àcar, però no es poden arribar a imaginar amb què es trobaran..."

Respectarem la voluntat de l'autor i no ho explotarem, però sí que podem comentar la certa broma

en què un personatge vol salvar de la crema dos llibres, no en pot agafar més i ho ha de fer a l'atzar, i són un d'autoajuda i un d'auto-ficció. "Aprofito la situació de la crema de llibres i faig sortir un llibreter que arisca la vida per salvar del foc un parell de textos, però potser no salva la literatura que ell hauria desitjat... És la meua crítica als gustos literaris del país."

Val la pena prendre nota d'aquesta i altres crítiques que De Manuel fa de manera subtil. I no només crítiques, també desitjos legítims, com ara que l'acció passa en una República catalana, sense exèrcit i amb una presidenta. "Molts diran que *Àcars* és una distopia, però té un punt d'innocència amb un deixant utòpic, fins i tot ucrònic: serem una república sense exèrcit, amb una presidenta que, a més, llegeix!"

Jordi de Manuel ha publicat ben bé una desena de novel·les policiaques, moltes d'aquestes protagonitzades pel policia Marc Sergiot. Alguna cosa ha tenyit l'obra actual. "*Àcars* té uns quants episodis que negreen. El de l'home gran que va a buscar la seva dona malalta d'Alzheimer; el de les parelles joves que fugen al bosc; el de la parella benestant de Pedralbes o el del bomber que acaba vivint acompanyat —no direm de què— en un gratacel. La negror impregna el llibre, potser perquè la literatura de gènere és la que em permet explorar millor la naturalesa humana." L'autor aconseguirà que molts lectors passin set, angoixa o notin moltes picors. ■

CRÒNICA

Una turmalina per a l'Àgata

Romea de gala per entregar el 50è Premi Xirgu, dilluns al vespre. La periodista loquaç i espontània Elisenda Pineda celebrava que, a platea, hi hagués un notable "ram" de *Xirgus* d'anys anteriors. També la consellera de Cultura en funcions, Natàlia Garriga, i un estol ampli de la professió. Si la inauguració del Grec indica l'inici de l'estiu, l'entrega del premi Xirgu marca la

sortida imminent de les vacances. El premi, que ara convoquen la revista digital Núvol amb la Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya, manté la cadena de noms (que no poden repetir) d'actrius que destaquen pel treball de la temporada, com va instaurar la Penya Carlos Lemos el 1973. El guardó va superar la desaparició d'aquest grup traspassant la responsabilitat a

l'Agrupació Dramàtica de Barcelona del 2015 al 2021 i posteriorment als convocants actuals. Des del 1992, les premiades reben un anell Xirgu, una joia personalitzada d'una artista, després de mantenir una conversa amb la guanyadora. Sandra Llusà defineix Àgata Roca com una persona que transmet "placidesa, elegància i transparència". Tres atributs que reuneix la seva peça.

Àgata Roca se sent molt complaguda pel reconeixement a la seva interpretació de *L'imperatiu categòric*, de Victoria Szpunberg (que tornarà la temporada vinent al Lliure de Gràcia). L'actriu va posar-se l'anell de compromís, per a una activitat que defensa amb T de Teatre des de fa tres dècades. De fet, més que promesa és una realitat ben candent. Són molts anys de rebre aplaudiments i

també algun comentari desafortunat sortint del teatre del tipus "molt bé l'escenografia"; "igual que les anteriors, no?". Però admet que la remor de les oportunitats és massa limitada. I que moltes actrius amb talent es queden pel camí. Ella continua travessant l'Atlàntic amb les T de Teatre, amb vols plàcids o amb turbulències, i sempre amb la família com a refugi per quan els vents són més ingrats. Àgata Roca és una pedra des d'on aguantar els embats del temporal. Ara també és calmosa turmalina.

Jordi Bordes

